

Saranče vrzavá – mizející druh pastvin

Ondřej Konvička¹, Lukáš Spitzer^{2,3}

¹) AOPK ČR, Správa CHKO Bílé Karpaty, Nádražní 318, Luhačovice 763 26, ondrej.konvicka@nature.cz

²) Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně, Zámecká 3, Valašské Meziříčí 757 01, spitzerl@yahoo.com

³) Katedra zoologie, PřF JU v Č. Budějovicích, Branišovská 31, České Budějovice 370 05

Saranče vrzavá (*Psophus stridulus*) patřila v minulosti k nejhojnějším druhům orthopter podhorských regionů celé ČR. V posledních 50 letech zaznamenala drtivý ústup a vymřela v mnoha dříve obývaných regionech. Jedná se o typického zástupce hmyzí fauny extenzivních pastvin s pravidelně pomístně narušovaným půdním krytem. Protože bylo recentně o tomto druhu z území České republiky známo pouze malé množství informací, byl v roce 2007 zahájen rozsáhlý průzkum – faunistické mapování na území České republiky, zjištění početnosti jednotlivých populací a jejich přesná lokalizace. Pozornost je věnována i ekologii a etologii. Z předběžných výsledků vyplývá, že druh je v současnosti rozšířen v rámci ČR velmi vzácně a ostrůvkovitě. V Čechách se jedná o jeden z nejvzácnějších a nejohroženějších druhů „orthopter“, zatím jsou známy pouze 2 recentní lokality. Na území většiny Moravy je situace obdobná – cca 5 recentních lokalit. O něco lepší je situace na východní Moravě, konkrétně v Bílých Karpatech a Valašsku, kde bylo dosud zjištěno 7 respektive 22 populací. Většina zjištěných populací je však izolovaná, mnohé jsou i velmi malé a tudíž enormně zranitelné. Díky výzkumu autoři zjistili v B. Karpatech také existenci 2 extrémně velkých populací (Suchov a Nedašov). V obou případech se jedná o stovky jedinců, a to jak samců, tak i samic, což lze označit za unikát. Také bylo zjištěno, že druh má obdobné stanovištní nároky jako kriticky ohrožený modrásek černoskvrnný (*Maculinea arion*, L.) a jeho rozšíření doslova kopíruje. Zdá se, že *P. stridulus* je dokonce náročnější na prostředí a na mnoha místech vymřel a mizí ještě rychleji a dříve než *M. arion*. V Červeném seznamu bezobratlých je *P. stridulus* řazen mezi téměř ohrožené (NT), avšak na základě zjištěných výsledků je třeba jeho statut přehodnotit a druh přeradit do kategorie kriticky ohrožený (CE). Ochrana druhu spočívá v udržení a obnovení extenzivní pastvy. Autoři budou vděční za poskytnutí jakýchkoliv informací o pozorování druhu.

přednáška